

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

НА СЪДИЯТА ГРОЗДАН ИЛИЕВ ПО К.Д. № 11 ОТ 2017 Г.

Подписвам с особено мнение, защото приемам, че искането на Висшия адвокатски съвет (ВАдвС) за установяване на противоконституционност на разпоредбите на § 15 от Преходните и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ПЗР към ЗИДЗСПЗЗ) (обн. ДВ, бр. 61 от 2015 г.); чл. 37и, с изключение на ал. 1, посл. изр., ал. 2, ал. 3, ал. 4, посл. изр., ал. 5 и ал. 15; чл. 37м и чл. 42 от ЗСПЗЗ, не следваше да бъде допуснато до разглеждане по същество.

Искането е недопустимо по следните съображения.

С петата поправка на Конституцията (ЗИД на КРБ, ДВ, бр. 100/2015 г.) ВАдвС бе включен в кръга на субектите, които могат да се обръщат към Конституционния съд (КС). С разпоредбата на чл.150, ал.4 правомощията на ВАдвС да сезира съда са значително ограничени и сведени до възможността да прави искане само с основание по чл.149, ал.1, т. 2 от Конституцията – за установяване противоконституционност на закон, *с който се нарушават права и свободи на гражданите*. Видно от мотивите към Закона за изменение и допълнение на Конституцията законодателният подход при очертаване компетентността на ВАдвС е идентичен с този използван при третата поправка на Конституцията(ЗИД на КРБ, ДВ, бр. 27/2006 г.), когато с приемането на чл.150, ал.3, омбудсманът придоби качеството на сезиращ субект. Сравнителният анализ на чл.150, ал.4 и чл.150, ал.3 от Конституцията налага извода за ограничени правомощия на ВАдвС да предизвика производство пред КС. По отношение на всеки един от сезиращите субекти това правомощие може да бъде упражнено само за установяване на закон, с който *пряко* се нарушават правата и свободите на гражданите. Това несъмнено са

закрепените в Конституцията лични и политически права, които са присъщи, неотменими на човека и всеки гражданин. Според мотивите към законопроекта ВАдвС може да сезира Конституционния съд само в случаите, когато със закон се засягат основните права на гражданите.

Съвкупният анализ на искането, по настоящото дело показва, че то няма за предмет защита на нарушени лични и политически права. Преследва се установяване противоконституционност на закон с твърдения за накърнени права, произтичащи от договори за наем и аренда на пасища, мери и ливади от държавния или общински поземлен фонд, които земеделски стопани, респ. земеделски производители, предимно юридически лица и търговци са сключили с кметове на общини и областни управители.

По начало защитата на социално-икономическите права, в случая твърденията са за накърнени вещни права и вземания, произтичащи от стопанска дейност, не попада в обхвата на конституционно установената компетентност на ВАдвС по чл.150, ал.4 от Конституцията.

Поради идентичност на конституционните разпоредби, уреждащи правомощията на омбудсмана и ВАдвС, не намирам основание да се отказвам от това си разбиране, в чиято подкрепа съм развил подробни съображения в особените ми мнения по к.д. № 1 от 2017 г. и к.д. № 3 от 2017 г., които считам за изцяло относими и към настоящото дело. В разглежданата хипотеза такова разбиране има и КС изразено в Определение № 2 от 12 април 2016 г. постановено по к.д. №12/2015 г. (обн., ДВ, бр.32 от 22.04.2016 г.).

Освен по изложените съображения искането се явява недопустимо и защото пред КС се поставя за разрешаване спор за целесъобразността на провежданата политика в областта на селското стопанство. С оспорените разпоредби на ЗСПЗЗ са предвидени законодателни мерки за подобряване състоянието на животновъдството в страната и използването на

земеделските земи, в случая пасища, мери и ливади, по предназначение. Както и друг път се е произнасял КС – целесъобразността на извършваните законодателни промени, чрез които се реализират съответните политики в различни сектори на народното стопанство не подлежи на конституционен контрол, освен в случаите когато противоречието между законодателните промени и конституционните норми е до степен на пълно отрицание на конституционните норми, каквито данни видно от искането не са налице. Но и в тези случаи, когато става дума за защита на накърнени социално-икономически права, ВАдвС не може да сезира пряко КС, а следва да стори това чрез сезиращите субекти посочени в разпоредбата на чл.150, ал.1 от Конституцията.

Макар ВАдвС да не разполага с правомощие да сезира КС на основание чл.149, ал.1, т. 4 от Конституцията, основната част от съображенията за противоконституционност на разпоредбите, предмет на искането са свързани с твърдяно несъответствие с норми на първичното и вторичното право на Европейския съюз.

По изложените съображения приемам, че искането на ВАдвС за установяване противоконституционност на § 15 от Преходни и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ПЗР към ЗИДЗСПЗЗ) (обн. ДВ, бр. 61 от 2015 г.); чл. 37и, с изключение на ал. 1, посл. изр., ал. 2, ал. 3, ал. 4, посл. изр., ал. 5 и ал. 15; чл. 37м и чл. 42 от ЗСПЗЗ трябва да се остави без разглеждане като недопустимо.

Конституционен съдия:

Гроздан Илиев